

a rather spectacular development of its case-law laid down the foundations of such a special procedure.

To conclude, it should be additionally stressed that the Court's role in the European system of protection of human rights is subsidiary to the one played by national courts. The tremendous stress, under which the functioning of the Court has come, will not be entirely resolved by Protocol No. 14 and further innovative solutions will have to be considered. Ideas have surfaced, voicing that the Court should move to a more «constitutional» premise and choose to deal with certain cases only to extent that these pose new challenges. It is obvious that the efficacy of the right of individual application would thus be undermined.

*Гаркуша Ю.О.*

*Національний університет «Одеська юридична академія»*

## **ПРОТИДІЯ ДИСКРИМІНАЦІЇ ЯК ЗАПОРУКА ДЕМОКРАТИЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ**

В нашій країні все частіше почали зустрічатись випадки дискримінації, в той час, як українське законодавство містить багато положень, які забороняють будь-які її види. Це справді так. Але наявність даних положень ще не означає, що величезна кількість людей не зазнають дискримінації, бо гарантії рівності та недискримінації, відображені в законах України, на жаль, не працюють. Тому протиправні дії, спрямовані на порушення прав осіб з огляду на їх національність чи етнічне походження, колір шкіри, стать, мову спілкування, політичні уподобання чи інші ознаки, стали частим явищем. Як свідчать соціологічні опитування, майже 90% громадян стикалися у своєму житті з дискримінацією, у різних її проявах.

Слід зазначити, що принцип рівності людей проголошувався, ще у роботах грецьких філософів. Але, як окрема категорія «людські права» виникла у часи Просвітництва, тобто у 18-му сторіччі. У «Декларації прав людини і громадянина», ухваленій Національними Зборами Французької Республіки, було вперше висловлено і найпершим положенням є наступне: «Люди народжуються вільними і рівними у правах...». З тих часів термін «людські права», і цей принцип увійшли до конституцій багатьох країн світу.

У Всесвітній Декларації Людських Прав, прийнятій і проголошеній Організацією Об'єднаних Націй у 1948 році, першою статтею стверджується: «Всі людські істоти народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах. Вони наділені розумом і совістю і повинні діяти у відношенні один до одного в дусі братерства». Але, слід зазначити, що далеко не всі країни ратифікували цю Декларацію. У деяких частинах світу вона виявилася неприйнятною з різних причин. Тому, говорячи про прояви дискримінації, наприклад, за расовою чи етнічною належністю, слід з'ясувати, їх зміст, який

інколи видається досить суперечливим. А саме, якщо Статут ООН вказує на природні й невід'ємні права людини, то йдеться не про всі права й погляди на життя, що існують на Землі, а лише ті, що формувалися в народів Західної Європи та США, в ході їхнього всього історичного розвитку і в кінцевому підсумку, як переможців у Другій світовій війні. Адже відомо, що переможець завжди диктує свої умови переможеному. Це правило було збережено й цього разу. Якби переможцями, припустімо, були народи Африки, до Статуту ООН, вочевидь, треба було б записати їхні погляди на суспільство й державу, права особистості в ній.

З другого боку, суть закріплених у міжнародних актах положень з прав людини зводяться до того, що особистість формується нібито не в суспільстві, а сама по собі. Жодні закони для такої людини не мають заздалегідь встановленої сили. Таким чином, нації, класи теж не мають для особистості визначальної ролі. Глобальною є роль особи, а держава лише служить їй. Такою є ідеологія лібералізму, яку намагаються зробити пріоритетною на протипагу християнській моралі, адже колектив усе-таки більше, ніж окрема людина, і людина не існує сама по собі. А тому права її не можуть розглядатися ізольовано від суспільних і державних інтересів. Це означає, що в загальнодержавному плані, всупереч християнським переконанням, окрема особистість все ж таки має перевагу над суспільством та державою, і не сприймається будь-який інший суспільний порядок. Та на мою думку, такий підхід не можна назвати демократичним.

А якщо розглядати з погляду лібералізму права людини в глобальному плані, то, знову-таки, чи є демократичним підпорядкування окремих народів і націй чужим етичним цінностям шляхом різноманітних видів колонізації та дискримінації, придушення, завоювання їхніх територій, культурної асиміляції, позбавлення можливості захистити свої культурно-етичні, національні цінності? Зважаючи на те, що в усіх міжнародних актах, зокрема в Конвенції про ліквідацію всіх форм расової дискримінації, схваленій 21 грудня 1965 року Генеральною Асамблеєю ООН, основоположних документах Європейської демократичної спільноти, всі форми расизму та дискримінації віднесено до найважчих порушень прав людини. Відповідно, боротьба з ними вважається першочерговим обов'язком держав.

Тому, якщо говорити, про реальну можливість протидії дискримінації насамперед в Україні, то її мають лише Омбудсмен, органи Міністерства внутрішніх справ і прокуратури. Однак Омбудсмен займається питаннями прав людини в цілому, і через обмежені ресурси не може акцентувати увагу лише на дискримінації. Що стосується органів Міністерства внутрішніх справ і прокуратури, то, по-перше, захист меншин не є для них пріоритетом. А саме не було створено окремих підрозділів, які спеціалізувалися б на цих питаннях. По-друге, більшість випадків грубого порушення прав пов'язані саме з діями представників правоохоронних органів.

Таким чином, хотілось би зробити висновок, та запропонувати певні аспекти вирішення даної проблеми, а саме це:

- Визначення базових понять та принципів, які стануть основою для створення ефективних механізмів протидії дискримінації;
- Впровадження ефективних стримувальних чинників, що запобігають проявам дискримінації;
- Спрощення жертвам дискримінації доступу до правосуддя;
- Підвищення відповідальності держави за протидію дискримінації тощо.

На мій погляд, запропоновані варіанти вирішення проблеми, забезпечать захист гарантованого Конституцією України права на рівність, сприятимуть зменшенню кількості випадків дискримінації та запобіганню можливих конфліктів. А це в свою чергу, дасть змогу гармонізувати законодавство України у сфері протидії дискримінації із законодавством Європейського Союзу, тобто просувати її вперед на шляху до інтеграції в європейську спільноту. Адже недарма, як говорив відомий вчений, Герберт Спенсер: « Ніхто не може бути абсолютно вільним, поки всі не вільні...».

**Глуценко О.О.**

*Національний університет «Одеська юридична академія»*

## **ТЕРОРИЗМ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ**

Тероризм — це загрозливе явище, що набуло інтернаціонального характеру. В арсеналі терористів з'являються все нові і нові технічні пристрої. Є нагальна потреба розвивати національне антитерористичне законодавство узгоджуючи його з міжнародним правом.

Тероризм набув всеохоплюючого характеру і стосується як і всього світу так і кожної держави зокрема. Як приклад можна привести Жахливі терористичні акти в Росії влітку-восени 1999 року, жертвами яких стали понад 1400 осіб, переконливо засвідчили, що проблема тероризму вже не є для нас такою далекою та суто теоретичною.

Значне зростання терористичної активності стало причиною обговорення цього складного явища в ООН. Наслідком цього, особливо із 1979 по 1998 стало створення 11 резолюцій і одного рішення, тобто створення значного правового поля для регулювання усіх відносин, пов'язаних із контролем та стримуванням цього складного явища в нашому світі.

Серед найважливіших правових питань у сфері боротьби з тероризмом — визначення змісту самого поняття «тероризм».

Однією з головних перешкод на шляху боротьби з тероризмом є питання про розмежування тероризму та національно-визвольної боротьби.

На даний час на універсальному рівні так і не вдалося розробити та прийняти єдину конвенцію про боротьбу з тероризмом. Міжнародно-правова